

EILANDER WORDEN

Dennis Gaens

Maandag 10 januari | 23.33 uur | Waterstand: 1182

*It would be well perhaps (...) if the poet did not speak so much from under
a roof.*

Henry David Thoreau, *Walden*

De Vlietberg is een enclave in de vorm van een straat die in tweeën is gesplitst. Vroeger zat hier een steenfabriek, waaromheen steeds meer huizen verschenen, zonder bouwvergunning. Hoe de huizen ten opzichte van elkaar staan lijkt een beetje op een door een kind gekleed kunstwerk; overal is in het wild om-, op- en aangebouwd. Het is wat er zou gebeuren als er geen bestemmingsplan zou zijn of wat er gebeurt als, zoals in dit geval, niemand zich iets daarvan aantrekt.

Wij wonen daar.

De fabriek is inmiddels opgedoekt en het terrein opgekocht door staatsbosbeheer. Alleen een hoge schoorsteen en de overal opduikende

brokken baksteen herinneren nog aan wat hier stond. Tot voor kort werd de steenfabriek nog aangegeven door een bord langs de dijk. Het bord wees naar een plukje bomen en een paar huizen aan het eind van een kronkelige weg. Die weg moet je nemen om bij ons te komen. Die nemen wij als we naar Nijmegen gaan. Tenminste zolang die weg een weg is.

De weg wordt nu namelijk water.

Dat betekent dat wij eilanders worden. Op een eiland dat uitkijkt op de Waalbrug.

Dinsdag 11 januari | 11.00 uur | Waterstand: 1202

*Wilderness may temporarily dwindle, but wildness won't go away.
A ghost wilderness hovers around the entire planet.
Gary Snyder, The Etiquette of Freedom*

Vanochtend was Radio1 een aantal Vlietbergers aan het ondervragen ([hier](#) terug te luisteren). Het was vreemd om mijn burens te horen door de radio in de keuken, op de zender die ik 's ochtends altijd op heb staan. Nog vreemder vond ik het feit dat mijn ex-huisbaas blijkbaar wel degelijk verstaanbaar kan praten.

Ondertussen is de weg zowat verdwenen. Op het asfalt staat tussen de tien en de twintig centimeter water. De teerweg, zoals de weg naar Nijmegen hier liefkozend wordt genoemd, is een soort kleine dijk. Een dijk die langzaam overstroomt, hetgeen een brede, lage waterval oplevert langs de hele breedte van de weg.

De uiterwaarden stromen vol. Het water zoekt de winterdijk op. Nog is de weg begaanbaar, maar het water trekt al aan je laarzen (en klimt er langs omhoog, erin). Het is een soort annexeren.

Dat betekent dat wij bijna eilanders zijn. Ik ben blij dat ik me vanochtend niet geschoren heb, want ik vind: zolang je op een eiland woont, moet je op zijn minst proberen een baard te laten staan. Het is de gedachte die telt. Wij tellen af.

Dinsdag 11 januari | 20.43 uur | Waterstand: 1209

The wild requires that we learn the terrain, nod to all the plants and animals and birds, ford the streams and cross the ridges, and tell a good story when we get back home.

Gary Snyder, *The Practice of the Wild*

‘We schenken wel, het wordt gezellig.’, zei Fred Konings in een radiointerview over het hoogwater. Fred is de dorpsoudste, de baas van het eiland, min of meer. Hij bezit en verhuurt het grootste deel van de panden. Hij kent de weg. Hij heeft een bar aan huis.

Ergens moet ik een heupfles hebben. Toen ik nog filosofie studeerde, gingen we eens per jaar zeilen op een vrachttaak, de Ebenhaezer. Omdat ik toen al een romantische inborst had, kocht ik een heupfles, om die te vullen met juttersbitter. Die fles moet ergens zijn. Een eilander behoort zo’n fles op zak te hebben, een slok te nemen en dan (al kijkend naar het water) diep te zuchten.

Maar misschien gaat dat te ver. Dat soort romantiek is uit de mode, al een tijdje. Vanmiddag zei Matthijs (ook een dorpsoudere, maar minder oud): ‘Juttersbitter? Waar was jij tijdens de inburgeringscursus? Vlietbergers drinken whisky-cola.’

Inmiddels annexeert het water ook de andere kant van het eiland. De weg die wij het zwarte pad noemen is nu ook ondergelopen. Minder gewelddadig dan de teerweg, maar verraderlijk diep. Onze laarzen brachten ons niet tot aan het eind.

Ergens langs het pad hoorden we drie grote plonsen achter ons. We liepen terug en troffen zwemmende beesten aan. ‘Bevers’, zei ik. Maar we twijfelden: hoe zat dat ook alweer met otters en bevers? Eilanders kennen de naam van alle beesten op hun grondgebied, van alle planten. Dat denk ik toch. Dus ik zeg resoluut: ‘Bevers.’

Michiel (dorpsoudere in de minder-oud-uitvoering) meende dat mijn bever ook een beverrat geweest kan zijn. ‘Waterkonijn,’ zei hij erachteraan.

Dat is het: de dingen hebben bijnamen. Ik noem mijn bever, waterkonijn of otter gewoon ‘Hans’.

Mijn lief zei vanmiddag: ‘Ik vind het leuk dat ik laarzen heb.’ Dat soort romantiek is nog niet uit de mode.

Woensdag 12 januari | 11.00 uur | Waterstand: 1224

*Gezamenlijk beraad. Geladen stemming.
We moeten voordat de koeien terugkeren uitbreken.
K. Michel, Bij eb is je eiland groter*

'Het duurt dertig uur voordat de hele polder volgelopen is', zei Fred, de dorpsoudste.

We hebben ons gisteravond bij hem verzameld. Het was een soort eilandraad. Ik weet niet wat de gebruiken daarvoor zijn, maar ik nam voor de zekerheid een fles kruidenbitter mee die mijn vader zelf had gemaakt. Na het geproefd te hebben zegt Fred vol overtuiging: 'Dat moet een recept uit Düsseldorf zijn, Killepitsch.' Erachteraan zegt hij: 'Rattengif noemden wij dat vroeger altijd.' Desondanks ging de fles goed rond.

Hoogwater is het onderwerp van al onze gesprekken deze dagen.

Tattoo-Hans (niet te verwarren met Hans, de bever) heeft verreweg de grootste wielen op zijn auto (een Chevy pick-up) en ook hij kan niet meer met zijn auto het eiland af. Hij was over het zwarte pad gereden en stond tot aan zijn bumper in het water. 'De stroming heeft mijn kentekenplaat meegetrokken.' Hans is onze verkenner, ons manusje-van-alles.

Zijn vriendin, Heidi, is de tekenares van het eiland. Ze heeft een eigen strip en ontwerpt ook logo's voor de bedrijven hier. Ik benaderde haar met een idee dat me de hele dag al bezig had gehouden. 'Heidi', zei ik, 'kun jij niet een vlag voor ons ontwerpen?' Iedereen vond dat we inderdaad een eigen vlag moesten hebben en al snel bemoeide iedereen zich ermee.

'Zwart, rood en groen', riep Andor.

'Nee', antwoordde Heidi resoluut.

'Drie kleuren oranje', zei Fred. 'Konings heet ik.' Later zou hij beweren dat de drie kleuren oranje een verwijzing naar de steenfabriek moest zijn.

Hoe dan ook, drie kleuren oranje wordt het. Daarnaast moet de schoorsteen op de vlag en een koe. En een paard. En nog een kroontje. 'Het wordt een mooie klassieke vlag', besloot Heidi.

Nog even en we kunnen met een bootje varen. Ron en Stanske hebben twee kajaks, maar geen peddel. Ik zei dat de stroming sterk genoeg is. Ron beaamde dat: 'Het kan best, je moet alleen geen kant op willen.'

Dat is precies hoe het hier nu is.

(Toen we weggingen was de fles rattengif overigens leeg.)

Woensdag 12 januari | 18.41 uur | Waterstand: 1224

Ik hark massa's bladeren in de tuin. Om mij heen lopen acht kippen, die de wormen en larven oppikken. Dit maakt geen indruk. Het maakt indruk als je op de achtersteven van een schip staat en naar de meevliegende meeuwen kijkt. Zo moet het blijven.

A.L. Snijders, Belangrijk is dat ik niet aan lezers denk

Je zou denken dat een eilander bij weer en wind buiten is. Dat is niet het geval. Het is rustig op ons eiland vandaag. Het scheelt dat de dagjesmensen zijn verdwenen. Nu de laatste toegangsroute goed onder water staat, zijn we voor buitenstaanders afgesloten.

Zelf kunnen we nog weg; er is een kade langs een boerderij die naar ons toe leidt en nog niet helemaal onder staat. Op de plekken waar wel al water overheen klimt, kunnen planken gelegd worden, volgens Matthijs. We hebben recht van overpad voor de boerderij. Ik ga liever met een bootje, eigenlijk. Niks geen noodroute over land.

Ik vroeg Tattoo-Hans wanneer we een testrit met het bootje gaan maken. 'Morgen pas', zei hij, 'eerst moet het water om de Oude Waal nog een meter stijgen, anders komen we de hele tijd tegen het prikkeldaad.' Ik wacht op morgen. Normaal hoor je de pick-up van Hans hier altijd wel rondrijden, maar die kan nergens heen.

Het water annexeert nu kalmer de laatste paar droge decimeters om ons heen. De taluds in en langs de weilanden staan onder. Er zijn geen watervallen meer. Ik mis het ruisen nu al. Gisteren kon je nog op de wildroosters gaan staan en niets anders horen en zien dan water. Nu is het kalm. Gelukkig varen er boten langs die golven veroorzaken.

Vanavond houdt de eilandraad een karaokefeest, dat klinkt oneilands. Ik ga in bad en vroeg naar bed. Dat doen eilanders als het water rustig is.

Donderdag 13 januari | 12.00 uur | Waterstand: 1215

*To be truly free one must take on the basic conditions as they are—painful,
impermanent, open, imperfect.*
Gary Snyder, *Practice of the Wild*

Het regent. Het water lijkt weinig te doen, maar zoals dat bij water het geval is: schijn bedriegt. Terwijl het peil van de Waal enigszins gezakt is, raakt de grond op ons eiland verzadigd. Het water komt omhoog. Het fabrieksterrein begint inmiddels op een moeras te lijken en de kelder van Tattoo-Hans is ondergelopen. Iedereen is met pompen in de weer.

Dat betekent dat we vandaag nog niet gaan varen. Ik heb me door Giel en Jacqueline laten vertellen dat er een moment is waarop de dijk niet meer begaanbaar is, maar het ook nog te laag is voor de boot. Dat moment zal naar verwachting maandag zijn.

Er is al een tijdje een besloten facebookgroep voor onze enclave. Die lijkt nu goed van pas te komen. Er worden voorspellingen en foto's gedeeld en allerlei regelwerk verricht. Iedereen is op de hoogte. Maar het is buiten waar je pas echt ziet wat het water doet. Dat je voelt hoe zacht de grond wordt, hoe het water aan je laarzen trekt als je er pas 30 cm in staat en hoe de dieren op zoek zijn naar een droog, afgeschermd stuk. Dat zie je op foto's niet.

Ik wil nog steeds graag op een boot, maar het water komt niet. En als het water niet naar de eilander komt, gaat de eilander wel naar het water toe.

Donderdag 13 januari | 17.34 uur | Waterstand: 1210

Man was not made so large limbed and robust but that he must seek to narrow his world, and wall in a space such as fitted him.

Henry David Thoreau, *Walden*

Het water zocht ons de laatste dagen van alle kanten op; van links, van rechts, van boven en van beneden. Ik vond dat het tijd werd dat ik het water eens bezocht.

Van Michiel kon ik een waadpak lenen. De Van Dale definieert een waadpak als volgt: 'waterdicht pak bestaande uit laarzen en een broek waarmee men tot het middel in water kan staan zonder nat te worden.' Het is veel meer dan dat; het is een vervoersmiddel eigenlijk. Het hele eiland wil ze. Dan kun je nog weg, over de weg.

Ik wil niet zo nodig weg. Ik wilde alleen even de Waal gedag zeggen. Je moet je voorstellen aan je nieuwe burens. Ik vergat iets mee te nemen, maar nam me voor de rivier binnenkort een offer te brengen.

In zo'n pak maak je je niet zo druk over opspattend water. Het duurt wel even voordat het je laarzen inloopt. Het moment dat je verder het water inloopt, sluiten de broekspijpen zich om je benen zoals cellofaan rond een restje kip. Het voelt koud en, vreemd genoeg, nat.

Achter het wildrooster zijn de klinkers weggespoeld. Er is een gat dat tot net boven mijn knieën reikt. Het duurt nog wel even voordat de auto's weer over de weg kunnen. En dat terwijl het water nu weer redelijk laag op de weg staat.

Maar eerst is de Waal weer aan zet. De verwachting is dat hij zondag en maandag nog dichterbij komt. Morgen ga ik 'aan wal' om nog wat boodschappen te doen. Vanavond is er een eilandraad.

In ander nieuws: Tattoo-Hans rijdt weer rondjes in zijn auto's. Sommige mensen moeten hardlopen om gezond te blijven, anderen zijn geboren om te rijden.

Vrijdag 14 januari | 12.53 uur | Waterstand: 1199

It is desirable that a man (...) live in all respects so compactly and preparedly, that, if an enemy take the town, he can, like the old philosopher, walk out the gate empty-handed without anxiety.

Henry David Thoreau, *Walden*

‘Vanochtend heeft Staatsbosbeheer de kade naar Buchner geopend en een paadje gemaaid zodat de Vlietbergers via de kade al wandelend of fietsend via Buchner naar de winterdijk kunnen komen.’ liet Gerrit van Scherrenburg (opperstaatsbosbeheerder in de Ooij) een paar dagen geleden weten. Vanochtend ging ik voor het eerst via het terrein van de Buchners naar de dijk.

Naar verwachting kan dit namelijk zondag of maandag niet meer, als ook die weg door het water wordt afgesloten. Daar hadden we vorig weekend bij het boodschappen doen niet op gerekend en dus moest ik ‘aan wal’ om proviand in te slaan.

Eerst moest ik mijn fietssleutels vinden (in het slot van de fiets), toen mijn mp3-speler (tussen de kussens van de bank) en tenslotte: mijn portemonnee (eveneens in de bank). Het duurde even voordat ik aan wal kon. Ik denk dat een echte eilander altijd, zij het met pijn in zijn hart, klaar is om het eiland te verlaten, mocht de nood hoog zijn. Maar misschien heeft een eilander ook wel geen fiets (danwel fietsslot), mp3-speler of portemonnee nodig.

De kade naar Buchner is een modderig pad geworden; het terrein van de Buchners zelf is een mooi glooiend, her en der bebouwd stuk polder, dat op delen al ondergelopen is. Ik dacht dat wij in een mooie enclave woonden, maar de Buchners hebben er echt werk van gemaakt. Hier is het zelfstandig en afgezonderd wonen, op een steenworp van een doorgaande weg. Compleet met ‘verboden toegang’-bordjes, bomenrijen, afdakjes voor brandhout, allerhande schuurtjes, een sluisdeur en een grindpad. En rattenvallen.

Ik hoop dat Hans die laatste weet te ontwijken. Hans de bever bedoel ik dan, niet Tattoo-Hans. Al hoop ik dat die er ook met z’n vingers vanaf blijft.

Vrijdag 14 januari | 19.08 uur | Waterstand: 1198

hij spuugt vol verwachting in 't water
Hans Tentije, Nachtwit

Ons eiland ligt er rustig bij. We wachten op de tweede ronde. Na vandaag wordt een tweede golf verwacht, al is het nog niet precies duidelijk wanneer ze komt en hoe groot ze is. Oorspronkelijk was de verwachting hier dat we na dit weekend weer de weg op konden, maar door de week heen werden steeds nieuwe voorspellingen gedaan. Dit weekend wordt spannend. Niemand weet eigenlijk zo goed wat er daarna gebeurt. We wachten rustig af.

Om op alles voorbereid te zijn deden de meesten van ons vandaag nog een boodschappenrondje. Ik deed dat op de fiets, met fietstassen, met tegenwind, met regen en een goede portie tegenzin. Anderen, met auto's bij de dijk geparkeerd, konden via het paadje naar hun auto

lopen. Tattoo-Hans en John, de twee eilandbewoners met pick-ups, durfden de teerweg aan. Ik legde de terugkeer van Tattoo-Hans vast.

Achter een wildrooster was een gat ontstaan dat hij gerepareerd heeft met stenen van het voetpad. 'Dat had staatsbosbeheer ook wel even kunnen doen', zei Hans. Met een grote plons liet hij een zware steen achter het wildrooster zakken. 'Dat is een mooie stratenmakersklus voor mij, volgende week.'

'Vannacht komt het water weer', zegt hij en ik knik.

Het is niet alleen stil omdat er minder auto's rondrijden nu. Normaal gesproken worden we rond deze tijd namelijk niet omgeven door water, maar door ganzen die er een handje aan hebben om de hele nacht lawaai te maken. De ganzen hebben echter in het begin van de week al het veilige achterland opgezocht. Ik dacht pas weer aan ze toen ik vanmiddag een klein groepje achter de dijk zag zitten.

Maar er is een nieuw geluid: als het grondwater te veel stijgt, slaan de pompen hier aan. Het water blijft in beweging.

Zaterdag 15 januari | 12.27 uur | Waterstand: 1206

A boy with two canes walking the shore, a dead gull, a blue running shoe, a shopping bag handle, lemon half, celery bunch, a cloth net.
Allen Ginsberg, *What the Sea Throws up at Vlissingen*

Gisteren kwam mijn krant niet. Vanochtend las ik (anders dan anders) dus niet de boekenbijlage. Inmiddels ben ik de neiging al kwijt om elke dag toch de brievenbus te controleren. Begin dit jaar had ik me voorgenomen meer brieven te gaan schrijven – handgeschreven brieven, met verhalen, voldoende postzegels; dat soort brieven. Ik was aardig op weg, maar de Waal zit me nu even dwars.

Onze post wordt momenteel verzameld in een supermarkt in het dorpje Ooij, zo'n 6 kilometer hiervandaan. Ik hoop op een grote stapel als ik die tocht ga maken, met van die brede elastieken eromheen. En dat het kassameisje dan vraagt: 'Wilt u er een tasje bij, meneer?'

Om toch berichten van de buitenwereld te krijgen (anders dan email, facebook; fysieke berichten, dingen die je kunt vastpakken), heb ik de afgelopen dagen meerdere malen gepoogd jutter te worden. Tot nu toe is mijn onderneming niet echt succesvol te noemen.

Wat me opvalt is hoe anoniem alles hier aanspoelt. Van medicijnendoosjes en schoonmaakmiddelen worden de etiketten afgeweekt en alle blikjes verkleuren en verroesten uiteindelijk. Misschien is dat een jutterswijsheid: dat alles uiteindelijk anoniem aanspoelt. Misschien ligt dat inzicht ten grondslag aan hun vrijheid.

Het enige wat ik tot nu toe uit het water gevist heb, is Gregory de Boomkikker. Gregory is een sleutelhanger die waarschijnlijk van een kermis of een tankstation vandaan komt. Hij draagt een oranje T-shirt waar voorop 'gevaarlijk spel' staat en achterop 'Gregory de Boomkikker'. Hij mist een been. Ik heb hem in een boom gehangen, waar hij nu uitkijkt op de Waalbrug.

Ik denk dat het meest waardevolle bezit van de jutter niet zijn metaaldetector is, maar zijn geduld. Wie weet vind ik een dezer dagen wel de kentekenplaat van Tattoo-Hans.

Zaterdag 15 januari | 17.56 uur | Waterstand: 1211

Ik zag die pseudobaard op Jos' computer en ik dacht: je oogst pas als je zaait. Poep op je kaken smeren schijnt ook te helpen.
 Willem Claassen, Flessenpost

‘Straks denkt heel Nijmegen dat ik niks beters te doen heb dan rondjes te rijden’, zei Tattoo-Hans over mijn blog. ‘Eilandaap.’

John vertelde me dat er een pakje op me wacht in de supermarkt in Ooij. Vandaag heb ik mijn fiets gerepareerd, maandag ga ik mijn post halen. Het ene na het andere, zo doen eilanders dat. Later stond Stanske voor de deur. Ze gaf me een fles die ze had gevonden met wandelen. Er zat een brief in, erop stond:

Dennis Gaens
 Stadsdichterstraat 1
 1982 HH Eiland

Ik herkende meteen het handschrift. Het is het handschrift van de beste schrijver van Nijmegen en omstreken (op H.H. ter Balkt na, wellicht): Willem Claassen. Toevallig een kennis van Stanske ook, maar laat ik niet twijfelen aan het verhaal. Naast de brief zaten er lucifers en een paar droge spaghettistukjes in. En een rubbertje, ik weet niet waarvoor of waarvan.

Willem schreef over hoe de stroom in zijn woonwagen was uitgevallen en dat hij zich ook een beetje eilander voelde toen. De dag erna was de huisbaas gekomen om ‘het probleem’ te verhelpen. Dat is precies het verschil tussen Willem en een eilander: een eilander weet wat een aardlekschakelaar is.

De rest houd ik voor mezelf, maar het was een fijne brief en ik had dus post – flessenpost zelfs – waarvoor dank, Willem.

Ik bedacht me vandaag dat onze vuilnis, ons plastic en ons oud papier niet opgehaald worden. In ander nieuws: de schoorsteen rookt weer.

Zondag 16 januari | 18.35 uur | Waterstand: 1229

Every child begins the world again, to some extent, and loves to stay out doors, even in wet and cold. (...) Who does not remember the interest with which when young he looked at shelving rocks, or any approach to a cave?

Henry David Thoreau, *Walden*

Zoals dat gaat op een klein eiland, beginnen mensen elkaar verhalen te vertellen. En natuurlijk geruchten. Zo gaat er het gerucht dat er mensen zijn die vinden dat een aantal Vlietbergers te weinig 'cachet' zou hebben. Bedoeld wordt dan niet 'anders dan anderen', maar 'beter dan anderen'. Maar er is nog een definitie, cachet als een 'uiterlijke vorm als beeld van het innerlijk' en volgens mij hebben de Vlietbergers dat meer dan gemiddeld – denk aan Tattoo-Hans. Bovendien is er iets belangrijkers onder de Vlietbergers: gemeenschapszin, betrokkenheid. Daar geef ik meer om dan om cachet. Thijs liet ons de pomp zien waarmee hij zorgt dat ook wij droge voeten houden. Dat soort dingen.

En bovendien geef ik meer om goede verhalen dan om slechte geruchten.

We praten te vaak over dingen die we niet echt kennen. Zo heb ik deze week al heel vaak het woord 'Lobith' gebruikt. Voor deze week wist ik niet eens dat Lobith bestond, laat staan waar het ligt. Inmiddels klinkt het al natuurlijk als iemand het zegt en dan knik ik, net als bij New York of, voor mijn part, Urk.

Lobith komt steeds weer ter sprake in de gesloten facebookgroep en tijdens de eilandraad. Het is de standaard voor alle voorspellingen, maar die voorspellingen bleken nogal te schommelen de afgelopen week. Matthijs zei gisteren tegen mij: 'Zelfs Fred krijgt steeds ongelijk, en die heeft er normaal altijd wel gevoel voor.' Het landschap is veranderd sinds vorige keer dat het water zo hoog kwam, en zo veranderen landschappen altijd wel.

Ik weet inmiddels dat de Rijn bij Lobith de grens passeert en hier zo'n 20 kilometer vandaan ligt, maar dan houdt het op. Ik zou er meer over kunnen opzoeken, maar ik heb genoeg te verkennen in mijn directe omgeving. Thoreau zegt in *Walking* dat je je leven lang in een straal van 20 mijl zou kunnen wandelen en dat de details nooit opraken, dat je altijd iets nieuws kunt zien. Ik heb deze week op plekken gestaan in mijn directe omgeving die ik eerder nooit gezien had, of genegeerd. Ik ben tussen struiken gekropen, op wallen geklommen en heb door het water gewaad. Er is altijd iets nieuws. We vergeten dat wel eens.

Zo bereikte het water vandaag zijn hoogste punt tot nu toe. De teerweg staat weer goed onder water en de borden langs het zwarte pad zijn nog minder goed te zien dan voorheen. Op sommige plekken van het fabrieksterrein is de grond zo verzadigd dat er stukken drijfzand ontstaan.

Het landschap is wild; het liegt niet. Het heeft cachet. En het vertelt verhalen.

In ander nieuws: Tattoo-Hans heeft een nieuw vervoersmiddel gevonden om rondjes mee te rijden.

Maandag 17 januari | 17.39 uur | Waterstand: 1230

*Al die willen te kaap'ren varen, moeten mannen met baarden zijn.
Jan, Piert, Joris en Corneel, die hebben baarden, die hebben baarden.
Kaap'ren varen, volkslied, maar bekend van Fungus*

De waal stijgt nu traag, zeer traag. Hij doet er een paar uur over om ook maar een centimeter te stijgen. Niets dat nog herinnert aan het geweld van begin vorige week. Maar schijn bedriegt; je hoeft er maar tot je enkels in te gaan staan en je voelt de stroming al. Soms meen ik in het wateroppervlak de contouren van de teerweg te herkennen, maar dat zal inbeelding zijn: wat het water begraaft, begraaft het goed.

Op het pad over het landgoed van de Buchners begint nu ook water te staan. Op een laag punt proberen twee plassen elkaar de hand te reiken. We wonen dan toch bijna op een eiland, al zal het water niet al te hoog komen te staan daar. Toch, als je omringd bent door water, woon je op een eiland. Nog is het niet zo ver, maar wellicht dat ons morgen dan eindelijk eilanders mogen noemen.

Vandaag ging ik post halen in Ooij, het dorpje waar wij officieel bijhoren, maar dat hier zo'n zes kilometer vandaan ligt. Er was iets anders toen ik naar buiten ging, het duurde langer voordat ik de deur uit (over de plank die we uit voorzorg tegen de buitenmuur hadden gemonteerd) stapte. Wat het was realiseerde ik me pas toen ik later op de middag een rondje rond ons eiland ging lopen: veters. Ik had voor het eerst in een week weer eens sneakers aangetrokken. De afgelopen week liep ik alles op laarzen en ik was er snel aan gewend. Er is iets moois aan laarzen, hun eenvoud en efficiëntie. Ik ga mijn laarzen missen, daar in de drukke stad.

Op mijn rondje kwam ik een mij nog onbekende Vlietberger tegen. Ik stelde me voor, want ik heb iemand ooit horen zeggen dat goed volk dat doet en ik wil graag goed volk zijn. Hij stelde zich voor als Theo.

Hij zei: 'Wat een plas water, he?' Goed volk.

Gisteren gingen de eerste Vlietbergers kajakken, iets wat ik graag had vastgelegd, maar heb gemist. Ik mag een keer een kajak lenen. Tattoo-Hans vertelde me dat ze de sluis dicht doen als het water weer zakt, zodat het nog een tijd in de velden om ons heen blijft staan. Nog kansen zat dus om te kajakken dus. 'Je piept in het voorjaar wel anders,' zei hij, 'dan zwermen de muggen rond die walnootboom zoals er rook uit die schoorsteen komt.'

Morgen ga ik weer aan wal werken. Mijn baard probeer ik door te laten groeien tot het water van de teerweg af is, maar net zoals wij waarschijnlijk dit keer nog geen echte eilanders worden, zal mijn baard ook geen echte baard worden.

Dinsdag 18 januari | 17.50 uur | Waterstand: 1217

In fact, if somebody asks me now, 'What do you consider to be your place?' my larger scale answer is, 'My place on earth is where I know most of the birds and the trees and where I know what the climate will be right now, roughly, what should be going on there on that spot on earth right now, and where I have spent enough time to know it intimately and personally.'

Gary Snyder in een interview met *The Paris Review*

Het water zakt alweer. Volgens mijn lief raakten de twee plassen water op het pad bij Buchner elkaar gisteravond. Een plas van twee meter breed was het geworden, maar ondiep. Vanochtend waren het weer twee plassen. Ik heb als eilander geslapen, zonder het te weten. En nu horen we alweer bij het vasteland. De natuur is onverbiddelijk.

Ik heb de afgelopen week meer in mijn eigen buurt gewandeld dan in de drie jaar dat ik hier al woon. Ik weet nog steeds heel veel dingen

niet. Zo weet ik maar weinig dieren- en plantennamen. De bomen weet ik wel te benoemen en ik ken het verschil tussen een konijn en koe; ik weet hoe een fazant eruitziet en heb een basiskennis van de vogels die aan onze mezenbollen hangen.

Maar daar houdt het op. Ik kan niet, zoals andere eilanders dat wel kunnen, van een biddende vogel hoog in de lucht zeggen of het een buizerd of een valk is. Als ik een hol zie in een heuveltje denk ik 'konijn', maar wie weet wat voor beesten daar allemaal holen maken. Om nog maar te zwijgen van plantennamen. Brandnetels, hondsdrif en zevenblad, oke, paardenbloemen en madeliefjes, maar wat is al dat andere spul? En kun je dat eten?

Dit jaar ga ik namen leren, dingen herkennen. Of zoals in de passage die Chris McCandless in Pasternaks *Doctor Zhivago* onderstreepte: 'Call everything by it's right name.' Het is mijn missie dit jaar.

Ik heb ontdekt dat ik een waardeloze jutter ben. Ik let niet goed genoeg op; ik zie alleen maar de felgekleurde dingen. De oogst van een week lang juttten is: een vieze, groen-oranje boomkikker, een geel, plastic balletje en een felgroene frisbee (al vermoed ik dat die er al langer lag). Ik ben een soort ekster, een eksterjutter met een voorliefde voor jaren-tachtigkleuren.

Het mooiste object dat ik ben tegengekomen was een grote fritessaus-emmer die aan een touwtje aan een struik was gehangen. Uit de bodem stak een soort spiraal. Volgens Tattoo-Hans kon het wel eens een palingval zijn. 'Dat de paling dan zo door die spiraal erin komt', zei hij, 'En dat er 's avonds een lampje brandt, zodat ze weten waar de ingang is.' Iemand anders had het ding geopend en had er vogelvoer in gevonden. Een soort voedseldispenser dus. 'Weet ik veel', zou Tattoo-Hans zeggen.

Soms kun je dingen beter dicht laten. Je kunt alles willen benoemen, maar een beetje mysterie mag er blijven. Vooral mysteries met plastic emmers.

Woensdag 19 januari | 21.45 uur | Waterstand: 1184

A place will have been grasslands, then conifers, then beech and elm. It will have been half riverbed, it will have been scratched and plowed by ice. And then it will be cultivated, paved, sprayed, dammed, graded, built up. But each is only for a while, and that will be just another set of lines on the palimpsest.

Gary Snyder, *Practice of the Wild*

De teerweg is weer teerweg. Ik ben eilander af. Of eigenlijk; ik ben nooit eilander geweest. Toen ik eilander was, sliep ik.

Ik was geen goede jutter.

Ik ben geen leerling-schipper geweest.

Ik heb nog niet alle namen geleerd.

De geruchten gingen al dat we vandaag weer over onze weg konden.

En op de terugweg waagde ik het erop.

Ik reed de dijk af, met een rotvaart over het wildrooster, zoals ik dat normaal doe en een week niet gedaan had. Ik nam de bochten die ik moest nemen en ik maakte een foto waar ik een week geleden een foto nam.

Het ging goed. Hier en daar stonden plassen water; mijn schoenen en mijn spijkerbroek werden nat. De drempels naar de wildroosters zijn tijdelijk gerepareerd met grote stalen platen.

Ik ga het eiland missen, maar het mag gezegd worden; het is goed om thuis te komen, de weg te nemen die je kent.

Wellicht in het voorjaar...

Donderdag 31 maart | 14.26 uur | Waterstand: 607

After all, all he did was string together a lot of old well-known quotations.
H.L. Mencken over Shakespeare

Ik wilde per se een nawoord schrijven voor de e-bookversie van *Eilander Worden*. Niet alleen omdat ik een pedant mannetje ben. Tijdens het herlezen en schrijven merkte ik namelijk dat ik het mis.

Toen het hoogwater er was had ik een doel, een missie, een *sense of purpose*, zo je wil. Ik struinde ons kleine eiland af op zoek naar verhalen en mooie foto's. Niets mocht mij ontgaan.

Inmiddels is alles weer routine. Ik fiets zowat dagelijks de stad in over een weg die twee maanden terug nergens te bekennen was. Ik ben gewend aan de heuveltjes en gaten die ontstaan zijn door het water. Het ronken van de pick-up van Tattoo-Hans is weer een vertrouwd geluid. De kade naar de Buchners is weer dicht.

Ik woon ergens anders nu.

De laatste paar dagen ben ik weer met de camera op pad gegaan, in het donker. Wat drie maanden geleden routine was, ben ik nu alweer vergeten. Ik wist niet welke sluitertijden en diafragma-instellingen ik gebruikte en zelfs niet welke paal zo vaak als mijn statief dienst had gedaan. We worden te makkelijk weer onszelf.

Ik ging op pad omdat ik wilde vastleggen hoe de paarden hier 's nachts de weg op trekken om daar in de weg te staan voor mensen die laat thuiskomen. Ik wilde dat, omdat ik dit nawoord graag met een anekdote wilde afsluiten:

Een paar weken geleden fietste ik naar huis, midden in de nacht en werd door een stel jongeren (die hangen hier altijd rond als het donker is) gewaarschuwd: 'Mijnheer kijk uit. Er staan daar paarden op de weg.'
'Dat weet ik', riep ik terug.

Ik ben dan wel geen eilander geworden, ik ben wel een Vlietberger.

Dat leek me een mooie anekdote om dit feuilleton mee af te sluiten, voorgoed af te sluiten. Maar de paarden laten zich niet de weg op schrijven.

De verhalen komen nooit tot een einde.

In ander nieuws: we hebben inmiddels wel een vlag.

Eilander worden werd geschreven tussen 10 en 19 januari 2011 als feuilleton voor mijn weblog, De Nieuwe S.

Omslag: Jos Lenkens

Foto's: Dennis Gaens & Jenny Kroon

Vlietbergvlag: Dennis Gaens & Heidi Hagedoorn

Eilander worden is een uitgave van De Nieuwe S.

Op alle teksten en foto's is de Creative Commons Attribution-NonCommercial 3.0 Netherlands Licentie van toepassing. Ga naar <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/nl/> of stuur een brief naar Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, VS om deze licentie te bekijken.